

MINISTER
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I TECHNOLOGII
DOT-11.054.2.2018
TK: 753672

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna

24. 05. 2018

nr RPW/15687/2018 zał. P
Sz. Boniam
(podpis)

Warszawa, 23 maja 2018 r.

03980200049037
RPW/15687/2018 P
2018-05-24

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Wielce szanowny Panie Marszałku

W związku w wpływaniem do Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii w dniu 7 maja 2018 r. oświadczenia Pani Senator Małgorzaty Kopiczko z dnia 16 kwietnia 2018 r. – złożonego przez podczas 59. Posiedzenia Senatu RP w sprawie nowelizacji ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, w związku z postulatem Rady Miasta Elku dotyczącym wprowadzenia całkowitego zakazu sprzedaży i używania wyrobów pirotechnicznych, których jedynym efektem działania jest efekt hukowy – poniżej przedstawiam stanowisko Ministra Przedsiębiorczości i Technologii w odniesieniu do problemu będącego przedmiotem oświadczenia.

Przede wszystkim pragnę podkreślić, że Minister Przedsiębiorczości i Technologii z uwagą wsluchuje się w postulaty i propozycje zgłaszane na forum publicznym, mające na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowania wyrobów pirotechnicznych (dalej: WP). Pirotechnika należy do wyrobów podwyższonego ryzyka wystąpienia zagrożeń dla zdrowia i życia ludzkiego oraz środowiska naturalnego, co znajduje wyraz w przepisach prawa nakładających – w ślad za regulacjami wspólnotowymi – określone rygory na producentów, importerów oraz dystrybutorów WP. Wymagania te zostały określone w rozdziałach 5a, 5d i 5f ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (tj. Dz. U z 2017 r. poz. 283, ze zm.; dalej: ustawa o MWC) oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 3 czerwca 2016 r. w sprawie wymagań bezpieczeństwa dla wyrobów pirotechnicznych (Dz. U. poz. 818). Z kolei zasady sprzedaży WP zostały określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, transporcie wewnątrzzakładowym oraz obrocie materiałów wybuchowych, w tym wyrobów pirotechnicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 262).

Pojęcie WP obejmuje bardzo szeroki katalog wyrobów zawierających materiały pirotechniczne (stanowiących jedną z odmian materiałów wybuchowych), przeznaczonych do wytwarzania ciepła, światła, dźwięku, gazu, dymu lub kombinacji tych efektów. W wolnej sprzedaży dostępne są tylko wyroby klasy F1-F3, T1 i P1, które podczas działania charakteryzują się niskim lub średnim stopniem zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, mienia oraz środowiska naturalnego. Wyroby takie zostały zdefiniowane i sklasyfikowane w art. 62c ust. 1 ustawy o MWC. W Polsce obowiązuje zakaz sprzedaży wspomnianych wyrobów osobom poniżej 18 roku życia, o czym stanowi art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 290, ze zm.; dalej: ustawa koncesyjna). Wszystkie inne WP (klasy F4, T2 i P2), które podczas działania charakteryzują się wysokim stopniem zagrożenia życia i zdrowia ludzi oraz mienia i środowiska są dostępne tylko dla osób mogących udokumentować posiadanie specjalistycznego przygotowania zawodowego, o którym jest mowa w art. 20 ust. 1 ustawy o MWC.

Wyroby pirotechniczne hukowe (dalej: WPH) będące w wolnej sprzedaży, o których jest mowa w stanowisku Miasta Rady Elku stanowią petardy zaliczane do wyrobów klasy F2 i F3. Zgodnie z art. 62c ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o MWC klasa F2 oznacza wyroby, które podczas działania charakteryzują się niskim stopniem zagrożenia życia i zdrowia ludzi oraz mienia i środowiska, a także niskim poziomem hałasu i są przeznaczone do użytku na zamkniętym obszarze na zewnątrz budynków. Z kolei WP klasy F3 charakteryzują się – jak zostało to określone w art. 62c ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o MWC – średnim stopniem zagrożenia życia i zdrowia ludzi oraz mienia i środowiska, a także nieszkodliwym dla zdrowia ludzi poziomem hałasu i są przeznaczone do użytku na dużych, otwartych przestrzeniach na zewnątrz budynków.

Aby wyeliminować zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego oraz mienia i środowiska naturalnego związane z oddziaływaniem materiałów pirotechnicznych, którymi wypełnione są WP, każdy rodzaj takiego wyrobu przed wprowadzeniem do obrotu musi być poddany procedurze oceny zgodności z wymaganiami bezpieczeństwa, przeprowadzonej przez uprawniony do tego podmiot (tzw. jednostkę notyfikowaną). Jeśli badająca WP jednostka notyfikowana stwierdzi zgodność wyrobu z wymaganiami bezpieczeństwa, jego użytkownik może mieć pewność, że wyrób nie stwarza zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego oraz mienia i środowiska naturalnego. Warunkiem tego jest oczywiście przestrzeganie przez użytkownika WP oraz organizatora pokazów ogni sztucznych wymagań bezpieczeństwa wynikających z instrukcji obsługi WP oraz z informacji na temat warunków bezpieczeństwa przy użytkowaniu takich wyrobów.

Zgodnie z art. 62zł ust. 1-3 ustawy o MWC za kontrolę zgodności WP wprowadzonych do obrotu z wymaganiami bezpieczeństwa odpowiadają wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej. Celem wspomnianych kontroli jest wyeliminowanie z rynku wyrobów, których użytkowanie – z uwagi na niezgodność z wymaganiami bezpieczeństwa – prowadzić może do wypadków i generalnie stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego oraz mienia i środowiska naturalnego. Przy tej okazji warto podkreślić, że wypadki związane z użytkowaniem WP nie wynikają z wadliwych przepisów regulujących wymagania wobec samych wyrobów, jak i sposobu ich używania. Powodem wypadków jest z reguły nieprzestrzeganie przez użytkowników WP wymagań bezpieczeństwa, w szczególności nie stosowanie się do ograniczeń i zastrzeżeń wynikających z instrukcji obsługi WP oraz informacji na temat warunków bezpieczeństwa przy ich użytkowaniu. W związku z tym potrzebna jest akcja uświadamiająca zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania WP oraz propagująca sposoby odpowiedniego postępowania z WP. W tym zakresie dużą aktywność przejawiają Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów a także Policja, które – zgodnie z właściwościami – upowszechniają w środkach masowego przekazu oraz na swoich stronach internetowych wiedzę na temat bezpiecznego używania WP.

Osobnym problemem jest używanie WP w sposób zakłócający porządek publiczny oraz naruszający zasady współżycia społecznego. Faktem pozostaje, że hałas spowodowany nieodpowiedzialnym użytkowaniem WP może powodować dyskomfort okolicznych mieszkańców a także zwierząt (w tym zwłaszcza domowych) oraz ptaków. Jednak ewentualne wprowadzenie postulowanego przez Radę Miasta Elku całkowitego zakazu sprzedaży i używania WPH musi być poprzedzone zbadaniem zgodności takiego rozwiązania z przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/29/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępnienia na rynku wyrobów pirotechnicznych (Dz. Urz. UE L 178 z dn. 28.06.2013, str. 27), w tym z art. 4 ust. 1 dyrektywy stanowiącym, iż państwa członkowskie nie mogą zabraniać, ograniczać oraz utrudniać udostępniania na rynku WP, które spełniają wymagania dyrektywy, tj. są bezpiecznie dla życia i zdrowia ludzi oraz mienia i środowiska. Jednocześnie przepisy art. 4 ust. 2 dyrektywy pozwalają państwom członkowskim na przyjęcie środków uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska naturalnego, służących zakazowi lub ograniczeniu posiadania, używania lub sprzedaży WP klasy F2 i F3.

Wynika z tego, że wprowadzenie zakazu sprzedaży i używania WPH jest w świetle prawa wspólnotowego dopuszczalne ale pod warunkiem uzasadnienia decyzji w tym względzie co najmniej jednym wymogiem koniecznym, np. zagrożeniem porządku publicznego lub zdrowia i życia ludzkiego. Dodatkowo, zgodnie

z orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości UE (przykładowo sprawa C-14/02 ATRAL S.A. przeciwko państwu belgijskiemu), uzasadniając wprowadzenie takich ograniczeń należy przedstawić argumentację wskazującą na adekwatność i niezbędność zastosowanych regulacji. Wskazanie racjonalnych przesłanek wyodrębnienia WPH spośród innych WP w celu wprowadzenia zakazu sprzedaży i używania napotyka jednak na poważne trudności. Jeżeli bowiem przyjąć, że kryterium wyodrębniającym petard klasy F2 i F3 będzie hałas towarzyszący używaniu takich wyrobów, to bardzo podobne efekty dźwiękowe – chociaż o nieco mniejszym natężeniu – wywołuje stosowanie wszystkich innych WP wspomnianych klas. Oznacza to, iż kwestia hałasu wywołwanego przez wybuchające petardy stanowi w istocie rzeczy kryterium, które nie pozwala na jednoznaczne wyodrębnienie tej grupy wyrobów spośród całej gamy WP.

Ponadto w opinii Ministra Przedsiębiorczości i Technologii postulowany przez Radę Miasta Ełku zakaz dotyczący WPH stanowiłby rozwiązanie nieskuteczne i nie doprowadził do realizacji zamierzonego przez Radę celu, tj. zmniejszenia uciążliwości używania pirotechniki dla ludzi i zwierząt. Nie można bowiem wykluczyć, że osoby używające do tej pory petard – w sytuacji wprowadzenia ich zakazu – zaczną używać niejako zastępczo innego rodzaju WP znajdujących się w wolnej sprzedaży, nie objętych ograniczeniami. W konsekwencji hałas związany z używaniem WP nie ulegnie wyraźnemu zmniejszeniu, a dodatkowo mogą pojawić się w atmosferze większe ilości zanieczyszczeń będących wynikiem używania wyrobów wywołujących efekty świetlne, czemu towarzyszy opadanie na ziemię pozostałości spalania się materiałów pirotechnicznych, którymi takie wyroby są wypełnione.

Biorąc powyższe pod uwagę Minister Przedsiębiorczości i Technologii uważa, że wprowadzenie postulowanego zakazu sprzedaży i używania WPH jest nieuzasadnione bowiem nie rozwiąże podniesionych w stanowisku Rady Miasta Ełku problemów. Ponadto zakaz taki może napotkać na trudności natury konstytucyjnej związane z ograniczeniem swobody podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców zajmujących się wytwarzaniem oraz obrotem WP a także organizowaniem pokazów ogni sztucznych. Zgodnie bowiem z art. 22 Konstytucji RP (Dz. U. z 2009 r. poz. 946) ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko ze względu na ważny interes społeczny. Jak już wspomniano, trudno jest jednak określić interes społeczny, który odnosiłby się tylko do WPH bowiem negatywne efekty używania takiej pirotechniki w postaci hałasu występują również w przypadku wszystkich innych rodzajów WP.

W opinii Ministra Przedsiębiorczości i Technologii dostępne instrumenty prawne pozwalają na skuteczne przeciwdziałanie nagannym zjawiskom związanym z używaniem WP w sposób naruszający porządek publiczny, zasady współżycia społecznego oraz wywołujący dyskomfort dla ludzi, zwierząt i ptaków. W tym kontekście wskazać trzeba zwłaszcza na możliwość wprowadzenia czasowych ograniczeń w zakresie używania WP przez właściwych miejscowo wojewodów na podstawie art. 60 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 2234). Przywołany przepis uprawnia wojewodę do wydania rozporządzenia porządkowego w zakresie nieuregulowanym w przepisach powszechnie obowiązujących, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia oraz do zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. Niektórzy wojewodowie wykorzystują ww. przepis do wprowadzenia czasowego zakazu używania WP w miejscach i obiektach publicznych. W tym czasie WP mogą używać tylko podmioty trudniące się zawodowo organizowaniem pokazów pirotechnicznych, a także podmioty uprawnione do używania WP na mocy odrębnych przepisów. Uprawnienia w zakresie wprowadzania czasowych ograniczeń w używaniu WP przysługują również radzie powiatu na podstawie art. 40-42 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym* (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1868) oraz radzie gminy – na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875).

Jeżeli decyzją wojewody, rady powiatu lub rady gminy zostały wprowadzone przepisy porządkowe odnoszące się do zakazu używania WP we wskazanym czasie, to osoby nie przestrzegające tego zakazu, a więc nie stosujące się do przepisów prawa miejscowego w określonym zakresie popełniają wykroczenie

określone w art. 54 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń* (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 618). Jeżeli natomiast na danym terenie nie uchwalono przepisów porządkowych o czasowym zakazie używania WP, to osoby używające pirotechnikę w sposób zakłócający porządek publiczny, zasady społecznego współżycia oraz wywołujący dyskomfort u ludzi, zwierząt i ptaków naruszają szereg przepisów *Kodeks wykroczeń*, w tym:

- art. 51 dotyczący wykroczenia polegającego m.in. zakłócaniu hałasem spokoju, porządku publicznego oraz spoczynku nocnego,
- art. 52 § 1 dotyczący udziału w zgromadzeniu w sytuacji posiadania przy sobie m.in. WP (jeśli taki przypadek ma miejsce),
- art. 83 dotyczący nieostrożnego obchodzenia się m.in. z materiałami wybuchowymi, a więc także WP,
- art. 107 dotyczący złośliwego niepokojenia innej osoby,
- art. 145 dotyczący zaśmiecania miejsca dostępnego dla publiczności, co może mieć miejsce na przykład w przypadku pozostawiania resztek po użytych WP.

Wskazane czyny zabronione jako wykroczenia podlegają odpowiednio karze aresztu, ograniczenia wolności, grzywny lub nagany. W związku z tym pożądane jest zgłaszanie straży miejskiej czy policji wszelkich przypadków nieodpowiedzialnego używania WP, co umożliwi przeciwdziałanie sprzecznym z prawem zachowaniom w oparciu o przepisy *Kodeksu wykroczeń*.

Mając na uwadze fakt, że używanie w sposób nieodpowiedzialny WP może wiązać się z narażeniem zwierząt na cierpienie, wymaga podkreślenia, że zgodnie z art. 6 ust. 1a oraz 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o *ochronie zwierząt* (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1840) zabronione jest znęcanie się nad zwierzętami, przez co rozumie się zadawanie albo świadome dopuszczanie się do zadawania zwierzętom bólu lub cierpienia, w tym złośliwe ich straszenie lub drażnienie (pkt 9). Z kolei zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w *sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. poz. 2183) obowiązuje bezwzględny zakaz umyślnego płoszenia i niepokoje zwierząt oraz ptaków.

Reasumując, należy stwierdzić, że w opinii Ministra Przedsiębiorczości i Technologii nie ma uzasadnienia dla wprowadzenia postulowanego przez Radę Miasta Etku ustawowego zakazu sprzedaży i używania WPH. W aktualnym stanie prawnym funkcjonują przepisy pozwalające na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osoby, która używając WPH narusza porządek publiczny i zasady współżycia społecznego oraz powoduje dyskomfort dla ludzi oraz zwierząt i ptaków. W związku z tym pożądane jest zgłaszanie straży miejskiej czy policji wszelkich przypadków nieodpowiedzialnego używania WP, co umożliwi przeciwdziałanie sprzecznym z prawem zachowaniom w oparciu o przepisy *Kodeksu wykroczeń* oraz regulacji mających na celu ochronę gatunkową zwierząt i ptaków.

Z wyrazami szacunku

MINISTER
Marcin Ociepa
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii